

Justis- og beredskapsdepartementet

Vår saksbehandler: Svein Roald Olsen
Vår ref.: 672946 (2015_00226)

Vår dato: 26.02.2015
Deres ref.: 30.01.2015

Høringssvar: Høring - Endringer i straffegjennomføringsloven

Norsk Sykepleierforbund (NSF) viser til høring om endringer i straffegjennomføringsloven. NSF ser at soning ved utenlandske fengsler vil by på en rekke praktiske, humane og juridiske utfordringer.

Innsatte har i større grad psykiske og somatiske lidelser, rusmiddelproblemer og selvopplevd dårlig helse enn befolkningen for øvrig. For mange vil soningstiden innebære utredning av helseproblemer og igangsetting av behandling og rehabilitering.

Kommunale helse- og omsorgstjeneste og spesialisthelsetjenesten har ansvar for å yte helsetjenester til innsatte på lik linje med den øvrige befolkningen. Ved straffegjennomføring i annen stat må nødvendigvis dette ansvaret fravikes, samtidig som innsatte må sikres en helsefaglig oppfølging i samsvar med gjeldene lov- og forskriftsverk.

NSF slutter seg til tre overordnede prinsipper i høringsnotatet.

1. Like vilkår

De innsatte som soner under straffegjennomføring i utlandet skal sone på like vilkår med domfelte i Norge. Norsk straffegjennomføringslov skal gjelde i et utenlandsk fengsel som Norge leier.

2. Samme rettigheter

Domfelte og innsatte skal ha samme rett til tjenester og tilbud, og de samme forpliktelsene og ansvar som befolkningen for øvrig, med de begrensninger som følger av frihetsberøvelsen.

3. Likeverdige helsetjenester

Helsetjenestene ved utenlandske fengsler må ha samme krav til faglig forsvarlighet, omsorgsfull hjelp og kvalitet som i Norge.

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt, 22
Postboks 456
0104 Oslo

Telefon: 0 24 09
Telefaks: 22 04 32 40
E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506 MVA

Faktura adresse:
sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Like vilkår for soning, menneskerettigheter og forbud mot diskriminering

Norske myndigheter har det fulle og hele ansvar for at straffegjennomføringen skjer på en forsvarlig måte. Domfelte som overføres til soning i utlandet må ikke bli behandlet i strid med menneskerettighetene eller bli utsatt for diskriminering.

Den europeiske menneskerettighetskommisjonen (EMK) fastsetter et forbud mot diskriminering på grunn av kjønn, rase, hudfarge, språk, religion, politisk eller annen mening, nasjonal eller sosial opprinnelse. En evt. straffegjennomføring i et utenlands fengsel som Norge leier, må derfor gjelde både norske og utenlandske innsatte.

NSF støtter departementet i at ikke enhver domfelt vil være egnet for straffegjennomføring i annen stat. Dette vil for eksempel gjelde innsatte med dårlig fysisk eller psykisk helsetilstand, rusavhengige innsatte som krever behandling av spesialisthelsetjenesten, innsatte som mottar besøk av egen barn. Men også for andre innsatte vil relasjonelle forhold og nettverk ha betydning.

NSF mener at Sivilombudsmannen skal følge opp soningsforholdene på lik linje med norske fengsler.

Likeverdighet og innhold i soning

Domfelte som soner i utenlandske fengsler skal ha krav på likeverdige soningsforhold med de som soner i Norge. Det gjelder blant annet retten til daglig lufting, felleskap med andre innsatte, dagpenger, gratis og variert kost, mulighet til å kjøpe mat og nødvendige artikler, bruk av fjernsyn og radio, besøk og kommunikasjon.

NSF mener det blir særlig viktig å følge opp et rehabiliteringsperspektiv hos domfelte som soner i utenlandske fengsler. Dette for motvirke stigmatisering og utenforskap. Kriminalomsorgen må legge til rette for at domfelte får en meningsfulle soningsforhold i form av arbeidstrening, skole, kulturtilbud, fritidsaktiviteter og motivasjonsarbeid.

Forsvarlighet og kvalitet i helsetjenestetilbudet

Norske myndigheter må sikre at forsvarlige helsetjenester av god kvalitet kan gis i mottakerstaten før det inngås avtale om leie av fengselsplasser. Domfelte som soner i utlandet skal ha helsetjenester på lik linje med domfelte som soner innenlands. NSF mener at helsepersonelloven § 4 krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp skal ligge til grunn ved etablering av helsetjenester i utenlandske fengsler. Pasient- og brukerrettighetsloven må gjelde for innsatte ved utenlandske fengsler. Dette vil måtte medføre endringer i § 1-2 virkeområde.

Kriminalomsorgen skal legge til rette for at domfelte sikres forsvarlig medisinsk og sykepleiefaglig oppfølging. Veileder for helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsel bør ligge til grunn for organisering og gjennomføring av helsetjenestene, også i utenlandske fengsler. Eventuelle avtaler må inneholde spesifikke dokumentasjon på hvordan en forsvarlig helsetjeneste av god kvalitet skal sikres. Dette innebærer en beskrivelse av hvordan tjenestene er organisert, hvilken kompetanse helsepersonellet har og rutiner for oppfølging og behandling. Herunder gode rutiner for tolketjenester.

Dersom den innsatte mener at helsehjelpen ikke er i samsvar med hjelpen i norske fengsler, eller på annen måte ikke ivaretar prinsippet om et likeverdige og forsvarlige helsetjenester, må

den innsatte sikres reelle klagemuligheter overfor norske tilsynsmyndigheter. Dette er særlig viktig da prinsippet om en fri og uavhengig kommunehelsetjeneste ikke vil stå ansvarlig for helsetjenestetilbudet til domfelte som må sone i utlandet.

Utveksling av helseopplysninger mellom helsepersonell i mottakerstaten og helsepersonell i Norge må reguleres av gjeldene taushetsplikt og samtykke fra pasient / innsatt. På spørsmål om behovet for en helsefaglig vurdering knyttet til forsvarlig straffegjennomføring i utlandet bør behandlende lege, fastlege eller spesialist sin vurdering og uttalelse være rettleidende.

NSF mener at ivaretagelse av innsattes rettigheter til vurdering av rett til helsehjelp, oppfølging, klageadgang og tilsyn behandling bør tydeliggjøres i egne retningslinjer for domfelte i utenlandske fengsler.

Forskriftshjemmel for unntak i straffegjennomføringsloven kan ikke gå på bekostning av prinsippet om like vilkår for gjennomføring av soning. Herunder et godt organisert og forsvarlig helsetjenestetilbud av god kvalitet. Aktuelle lovendringer bør følges opp med tydelig og presise forskrifter. Dette for å ivareta rettigheter og sikre at domfelte som ikke får sone i Norge blir utsatt for forskjellsbehandling.

Det er med bekymring NSF merker seg at nasjonen Norge ikke klarer å huse sine egne innsatte.

Med vennlig hilsen

for Eiv Gunhild By
Eiv Gunhild By
Forbundsleder

Kari E. Bugge
Kari E. Bugge
Fagsjef

